

Azərbaycan dünyaya multikulturalizm dəyərlərinin yaşadılması, sülh, əməkdaşlıq və tərəqqi nümunəsidir

Her bir millətin imzası onun milli-mənəvi dəyər və mədəniyyətini ehtiva edir. Bəşəri mədəniyyət isə sivilizasiyaların qitələr, regionlar, xalqlararası əlaqələrin genişlənməsi, bir-birini zənginləşdirməsi və dərinləşdirməsi sayəsində formalaşır.

Azərbaycan Avropa və Asiya qitələrinin təmas nöqtəsində yerləşdiyi üçün iki böyük sivilizasiya və mədəniyyətlərin əlaqələndirici bir körpü rolunu oynayır. Bu qovuşuqda xalqımız hər iki qitə nümayəndələrinə insani dəyərlərin müxtəlifliyinin təcəssümü kimi yanaşmış və multikulturalizmi bəşəri varlığı yaşadan və inkişaf etdirən bir amil kimi qəbul edib. Buna görə də Azərbaycan tarixən bu xüsusiyyəti özündə ehtiva edən mentalitet sahibidir.

Müasir dünyamızda qlobal proseslərdə əlaqə və əməkdaşlıq qaçılmazdır. Bu gün hər bir dövlətin inkişafı, siyasi sabitliyi və sosial rifahı üçün qarşılıqlı maraqları təmin edən əməkdaşlıqla yanaşı, multikultural dəyərlərin qəbulu və inkişafı həyatı əhəmiyyət kəsb edir. Bu məsələ günü-gündən daha da kəskin şəkildə öz həllini tələb edir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dünyada baş verən iqtisadi və maliyyə böhranından daha təhlükəli, toqquşmalar mənbəyi olan mənəvi böhran barədə deyib: "Hesab edirəm ki, bu gün müasir dünyada mənəvi dəyərlər haqqında daha çox danışmaq lazımdır. Çünki həm Yaxın Şərqdə, həm Avropada, MDB məkanında yaşanan böhranlı vəziyyət, o cümlədən mənəvi dəyərlər üzərində yaranıb. Münaqişələr bir çox hallarda bu səbəbdən qaynaqdır. Ona görə biz Azərbaycanda, əlbəttə ki, bütün məsələləri dərinləndirib, əlaqələndirib, əməkdaşlıq, xalqımız üçün ən məqbul, ən yaxşı variantı seçirik və seçəcəyik". İlk baxışdan çox cəlbedici və mütarəqqi proses kimi görünən qloballaşmaya öz siyasi və digər maraqlarını gözləyən böyük beynəlxalq güclər tərəfindən çoxlu problem gətirilib. Dünyada milli dini zəmində, hətta mənəviyyələrarası belə zəmində gərginlik və toqquşmalar genişlənib. Yaxın Şərqdə "ərəb böhranı"ndan sonra qurumayan qan gəli yaranıb. Qloballaşma fonunda müsbət proseslər də qabarıq nəzərə çarpır.

Belə ki, dövlətlərarası, mədəniyyətlərarası ünsiyyət və inteqrasiya prosesi də dayanmayıb. Azərbaycan dünyaya inkişaf, birgə yaşayış, sülh, sabitlik gətirən beynəlxalq əməkdaşlıq və inteqrasiya yolu ilə inamla irəliləyir. Qlobalizasiya şəraitində iqtisadi əməkdaşlıq, mədəniyyətlərarası dialoq, humanitar forumlar, kütləvi turizm, idman və başqa genişmiqyaslı tədbirlər dövlət və xalqlar arasında dialoq, tərəqqiyə, yaxınlaşmaya və stabilliyə güclü təsir edən amillərdir. Ölkəmiz inkişaf, sülh, birgə yaşayış, əməkdaşlıq üçün nümunəvi fəaliyyət məsajları verir. Hazırda beynəlxalq miqyasıya prosesi davamlı surətdə genişlənir. İqtisadi əlaqələrin sürətlə genişlənməsi, turizmin durmadan inkişafı, müxtəssis mübadiləsi, təbii fəlakətlər, siyasi, dini milli zəmində toqquşmalar nəticəsində baş verən köçkünlər dalğası miqyasına görə dünya xalqlarının birinci köçü ilə müqayisə edilə bilər. Bu gün heç də səngiməyən "miqrasiya axını"na təqribən bir milyarddan çox insan cəlb olunmuşdur. Ölkəmiz də bu prosesdən kənar qalmamışdır. Azərbaycanın iqtisadi əməkdaşlığının daim genişlənməsi, beynəlxalq transmilli layihələrin reallaşması, yeni layihələrin icrasına start verilməsi, iqtisadiyyatın çoxşaxəliliyinin təmin edilməsi üçün digər dövlətlərin müvafiq qurumları ilə əməkdaşlıq şəraitində fəaliyyət, kapital yönəldilməsində donor ölkəyə çevrilməsi, xarici investorlar üçün

cəlbedicilik miqrasiya prosesi-nə çox güclü təsir edir. Beləliklə, ölkəmizdə turizmin davamlı inkişafı, TANAP, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihələrinin icrası bu prosese daha güclü stimül verəcəkdir. Belə ki, pozitiv proseslər çərçivəsində zövqlər, qanunlar, insanların həyat tərzini, məişət, mədəniyyət, istehsal və istehlakında bir ümumi nöqtə yaranır. Beləliklə, ümumi bir maraq ətrafında vahid hədəfə tərəf strateji istiqamət formalaşır. Sanki bəşəriyyət ümumi sərvətin və dəyərlərin vahid bir istehlakçısına çevrilir. Bu proses cəlbedici görünərsə də müəyyən qüvvələr milli sədlərin dağılmasına və dünya standartlarını öz çərçivələri daxilində formalaşdırmağa çalışırlar. Milli pulla böyür-böyürə beynəlxalq valyuta fəaliyyətdədir. Beynəlxalq təşkilat, şirkət, firma və s. transmilli qurumların nümayəndələri müxtəlif millət və xalqların üzvləri bir ölkənin adamları kimi yanaşı çalışırlar. İstəklər, ideyalar, maraqlar hətta əqidə və bir çox məsələlər də həmin böyük prosesdə qloballaşır. Bu axında tədricən dünya vətəndaşı anlayışı yaranır, kütləvləşir, ilk baxışda pozitiv görünən bu proses sanki dünyanı hər üçün bir böyük vətəne çevirir.

Bu qarşılıqlı kimi görünən prosesə öz milli mədəni dəyərləri, xüsusiyyətləri, musiqisi, idmanı, turizmi, xüsusən milli mənsubiyyəti və mədəniyyət fərqliliyini özündə ehtiva edən multikultural dəyərləri ilə qoşulmayan xalq, millət özgeçirir və tarixin səhifələrindən imzasını itirə bilər, qloballaşmanın makro və mikro təzahürlərini görmədən müsbət və mənfi təsirlərini araşdırmadan bu axına qoşulmaq zərər gətirər.

Azərbaycan bu davam edən axına hansı mənəvi vəsaitlə qoşulub? Dövlət xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərini qorumaqla və dünyaya təqdimlə bu beynəlxalq prosesdə çox fəal iştirak edir.

rak edir. Azərbaycan bu gün artıq dünyada beynəlxalq Humanitar dəyərlərin təbliği, mədəniyyətlərarası dialoq Mərkəzinə çevrilib. Xalqımızın mənəvi-mədəni sərvəti olan Novruz bayramı, İçərişəhər Qobustan tarixi mədəniyyət qoruğu, müğam, tar, saz, Azərbaycan kəlağayı və s. UNESCO-nun mədəni irs fonduna daxil edilib. "Bakı-2015" ilk Avropa Oyunlarının paytaxtımızda çox böyük uğurla keçirilməsi və standartların ən yüksək səviyyədə təqdim edilməsi sayəsində onun məşəlinin bundan sonra Atəşgah məbədində yandırılması verilən qərar da xalqımızın xalqlar içində özünü təsdiq və özünəməxsus imzasının təcəssümüdür.

Bu gün "zəngin" və "yoxsul" ölkələrin həyat səviyyəsində fərqlər artır, qloballaşma dövrləri arasında sədlər aradan qalır, sosial münasibətlərə öz iradəsinə təqdim edir, yeni məcraya salır, milli özünəməxsusluğu yeni dünyagörüşü çərçivəsi ilə məhdudlaşdırır. Belə prosesdə milli-mədəniyyət və ənənələrin prioritet təzahürü görünmədən, hiss edilmədən gizli surətdə zaman-zaman dağılır, millət yaxud xalq özünəməxsusluqdan uzaqlaşır. Beləliklə, coğrafi mövqeyindən, iqtisadi güdrətindən, siyasi quruluşundan asılı olmayaraq cəmiyyət özgeçirir.

Azərbaycan rəhbərliyi qloballaşmanın mənfi və müsbət meyillərini çox aydın görür və ölkənin bu beynəlxalq prosesə öz milli-mənəvi dəyərlərini mühafizə etməklə qoşulmasını təmin edən siyasət yürüdür.

Dövlət başçısı xalqımızın milli-mədəni dəyərlərinin qorunacağı və nəsilən-nəsilə ötürülməsi barədə deyib: "Bir məsələni də vurğulamaq istəyirəm, milli, dini dəyərlərimiz bizim üçün hər şeydən üstündür. Biz çalışmalıyıq və çalışırıq ki, bizim gənclərimiz də milli ruhdan böyüsünlər, təربيə alsınlar.

Milli ruhdan, eyni zamanda, multikulturalizm ruhunda. Burada heç bir ziddiyyət yoxdur. Hər bir vətənpərvər insan, öz vətəni, millətini sevən böyük hörmətə layiqdir. Eyni zamanda, başqa dirlərə hörmət edən, başqa millətdən olan insanlara hörmətə yanaşan insan da böyük hörmətə layiqdir. Ona görə bizim gənclərimiz bax, bu ruhdan təربيə olunmalıdır. Biz gənclərimizi kənar təsirlərdən qorumalıyıq".

Ataş CƏBRAYILOV,
"Respublika".